

**Banca Nationala a Romaniei - Universitatea de Vest din Timisoara
-Colocviile Juridice ale Bancii Nationale a Romaniei-**

***Digitalizarea serviciilor bancare.
Cat de pregatita este infrastructura juridica?***

Daniel Nicolaescu- Raiffeisen Bank

Este digitalizarea serviciilor bancare un fenomen temporar? Este un fenomen la inceput sau finalizat?

„Directii“ ale digitalizarii in banking: semnarea contractelor, deschiderea relatiilor de afaceri la distanta

Principalele dispozitii legale in domeniul digitalizarii (serviciilor bancare) si nevoile de reglementare

Potentiale obstacole in calea digitalizarii- „legatura“ cu alte prevederi legale

Concluzii?

Ce putem afirma despre “trendul” digitalizarii?

Digitalizare

A fost accelerata de pandemie

De regula evolutiile sunt accelerate de evenimente “disruptive”

Intotdeauna cadrul legal va urma trendul economic si nu il va crea

Este un proces care desi nu este lipsit de riscuri aduce mai degraba beneficii

Este un fenomen/proces care inca nu este la final

Interactiunile umane in banking nu vor fi complet eliminate

Semnatura digitala

Identificarea la
distanța

Cartile de identitate
electronice

**Digitalizarea
serviciilor (bancare)**

Semnatura
digitala

Semnatura electronica permite identificarea unei persoane si permite acesteia exprimarea consimtamantului prin intermediul unor solutii/platforme tehnologice. Diferentele dintre categoriile de semnatura electronica sunt date de nivelul de securitate oferit si de/avand legatura cu complexitatea procesului de verificare a identitatii semnatarului;

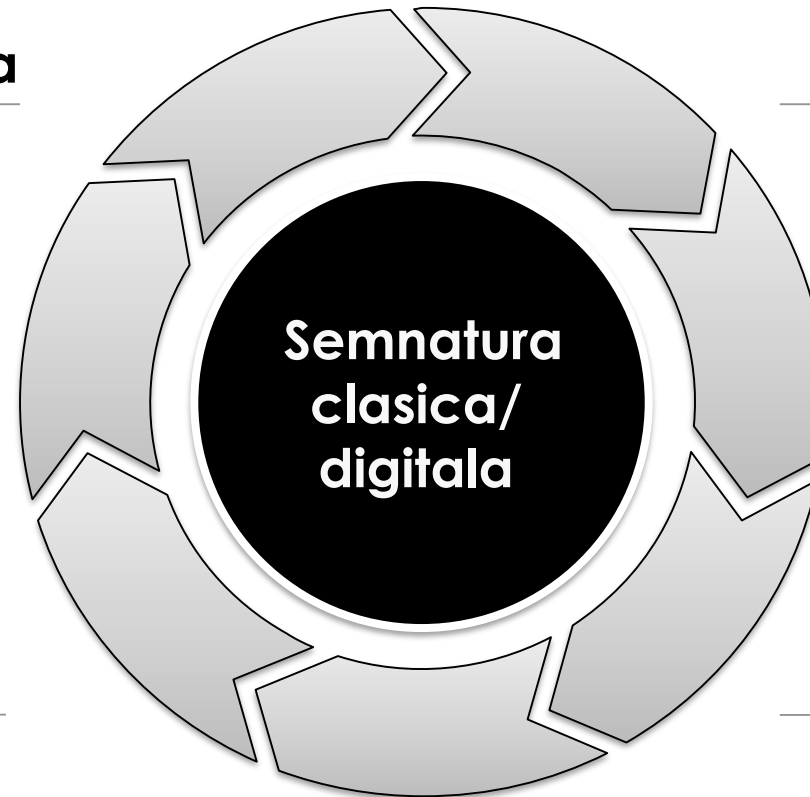
Conform Regulamentului European 910/2014 (eIDAS) exista 3 tipuri de semnaturi electronice: simpla - are cel mai scazut nivel de incredere, avansata – nivel mediu de incredere si calificata – cel mai ridicat nivel de incredere, are aceeasi valoare juridica cu semnatura olografa.

Semnatura electronica calificata inseamna un bloc de date incriptat folosind o cheie criptografica privata, o cheie publica si anexate datelor semnate.

Semnatura olografa v semnatura electronica (digitala)

Solemnitatea/symbolistica

Usurinta

Siguranta

Accesul

Regulamentului European 910/2014 (eIDAS) privind identificarea electronica si serviciile de incredere pentru tranzactiile electronice;

Legea nr. 455/2001 privind semnatura electronica;

OUG 38/2020 privind utilizarea inscrisurilor in forma electronica la nivelul autoritatilor si institutiilor publice. OUG 38/2020 preia definitiile din Regulamentul nr. 910/2014 si prevede ca in relatiile externe autoritatile si institutiile publice vor fi semna cu semnatura electronica calificata, insa permite si folosirea/acceptarea semnaturii electronice avansate (intern) dar si pentru utilizarea de catre persoanele fizice sau juridice a unui serviciu disponibil online prestat de catre respectivele autoritati (daca autoritatile decid in acest sens);;

OUG 36/2021 privind utilizarea semnaturii electronice in domeniul relatiilor de munca (partile pot opta sa utilizeze (...) o semnatura electronica avansata sau semnatura electronica calificata).

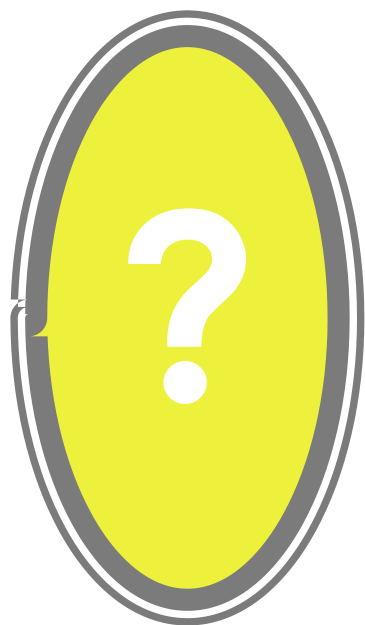
O semnatura electronica calificata bazata pe un certificat calificat eliberat de un stat membru este recunoscuta drept semnatura electronica calificata în toate celelalte state membre;

Nu exista nicio restrictie privind prestarea de servicii de incredere pe teritoriul unui stat membru de catre un prestator de servicii de incredere stabilit în alt stat membru, din motive care se incadreaza in domeniile reglementate de regulamentul;

Produsele si serviciile de incredere care sunt conforme cu regulamentul sunt autorizate pentru a circula liber pe piata interna;

Pentru a spori in special increderea intreprinderilor mici si mijlocii si a consumatorilor in piata interna si pentru a promova utilizarea serviciilor si produselor de incredere, notiunile de servicii de incredere calificate și prestator de servicii de incredere calificat ar trebui sa fie introduse pentru a indica cerintele care asigura securitatea la nivel inalt a serviciilor si produselor de incredere calificate utilizate sau furnizate.

Legea 455/2001	Regulamentul 910/2014
semnatura electronica extinsa (careia ii recunoaste valoarea juridica a semnaturii olografe)	semnatura electronica calificata (careia ii recunoaste valoarea juridica a semnaturii olografe)
reglementeaza semnatura electronica in raport cu un inscris in forma electronica (date in forma electronica ce redau cifre, litere sau alte caractere cu semnificatie inteligibila) sub forma de text	are o abordare mai larga si se raporteaza la un document electronic pe care il defineste ca fiind orice continut stocat in format electronic, in special sub forma de text, sau de inregistrare sonora, vizuala sau audiovizuala
	defineste si semnatura electronica avansata, care prezinta un nivel de incredere mai redus (nefiind creata pe baza unui certificat calificat);
	se doreste a fi neutru sub aspectul tehnologiei utilizata si ramane deschis oricarei tehnologii care respecta cerintele de securitate pe care le stabileste

Propunere legislativa privind stabilirea unor masuri de punere in aplicare a Regulamentului (UE) nr.910/2014 al Parlamentului European si al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronica si serviciile de incredere pentru tranzactiile electronice pe piata interna, de abrogare a Directivei 1999/93/CE si de stabilire a modalitatilor de accesare a serviciilor publice on-line (Pl-x nr. 181/2019) (respins de Senat la 25.03.2019);

Proiect de Lege privind identificarea electronica si serviciile de incredere pentru tranzactiile electronice (PL-x nr. 475/2019) (adoptat de Senat la 16.10.2019);

Proiect de Lege privind masuri de punere in aplicare a cerintelor specificate a fi implementate la nivel national de Regulamentului UE nr.910/2014 al Parlamentului European si al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronica si serviciile de incredere pentru tranzactiile electronice pe piata interna si de de abrogare a Directivei 1999/93/CE (PL-x nr. 30/2020) (adoptat de Senat la 10.02.2020).

Toate cele trei proiecte au în vedere desemnarea organismului de supraveghere în sensul Regulamentului eIDAS;

Toate cele trei proiecte, au în vedere, deși de o manieră diferită, reglementarea prestării serviciilor de încredere și a serviciilor de identificare electronică, respectiv contractarea tertilor de verificare a identității;

Toate cele trei proiecte au în vedere reglementarea regimului sancționator în aplicarea Regulamentului eIDAS;

Două dintre proiecte au în vedere reglementarea efectelor juridice ale înscrisurilor în formă electronică și a tipului de semnătură aplicat pe un astfel de înscris;

Două dintre proiecte au în vedere reglementarea modului de păstrare a înscrisurilor în formă electronică.

“Deși un nivel ridicat de securitate este necesar pentru a asigura recunoașterea reciprocă a semnăturilor electronice, (...), semnăturile electronice cu un nivel mai scăzut de asigurare a securității ar trebui să fie, de asemenea, acceptate” – pct 48 din Preambul;

“Unei semnături electronice nu i se refuza efectul juridic și posibilitatea de a fi acceptată ca probă în procedurile judiciare doar din motiv că aceasta este în format electronic sau că nu îndeplinește cerințele pentru semnăturile electronice calificate” - art. 25 alin (1);

Prin urmare s-ar putea face o diferențiere între tipurile de semnături electronice ce pot fi folosite și recunoscute (având grade de securitate diferite) în funcție de tipul de act juridic ce urmează a fi semnat

O clauza contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților;

O clauza contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei;

Există nevoia de a “capta” o dovadă a faptului că s-a oferit consumatorului posibilitatea de a influența natura unei clauze la semnarea unui contract în formă digitală?

OUG 50/2010

“Contractele de credit pot fi încheiate doar în punctele de lucru organizate în acest scop în spații comerciale, în condițiile legii, sau, la cererea consumatorului și cu acordul creditorului, la domiciliul acestuia sau prin intermediul unui mijloc de comunicare la distanță în condițiile Ordonanței Guvernului nr. 85/2004”;

OUG 52/2016

“Se interzice încheierea la distanță sau în afara spațiilor comerciale a contractelor de credit ce cad sub incidența prezentei ordonanțe de urgență”.

Ordinul 691/2017 privind stabilirea mijloacelor electronice de transmitere la distanta a actelor de executare si a procedurii de comunicare a acestora

Comunicarea catre institutiile de credit a actelor de executare se realizeaza prin intermediul mijloacelor electronice de transmitere la distanta;

Actele de executare se comunica prin portal, sub forma unui fisier PDF cu xml atasat, semnat electronic, prin intermediul mijloacelor electronice de transmitere la distanta;

Tribunalul Bucuresti

“Rezulta din dispozitiile legale mai sus evocate (nota art 236 alin 8 CPFisc) ca indisponibilizarea sumei existente (...) nu putea fi efectuata decat in baza adresi de infiintare a popririi primare de la organul fiscal (...). Prin urmare, apelanta trebuia sa fie in masura sa depuna la dosarul cauzei adresa de infiintare a popririi, care sa cuprinda datele de identificare a debitorului si suma poprita, precum si data si ora primirii adresei, indiferent de modalitatea in care i- a fost transmisa de catre creditor”.

Tribunalul Suceava

“In primul rand, contractul de linie de credit ce se doreste investit cu formula executorie este reprezentat de un in scris in forma electronica, iar continutul înscrisului electronic (al contractului) se afla redat pe un suport electronic, respectiv pe un CD, care a fost atasat la dosar impreuna cu cererea de incuviintare;

Astfel ca, pentru a se putea proceda la verificarea îndeplinirii conditiilor impuse înscrisurilor în forma electronica, in speta nu s-a depus contractul în copie certificata pentru conformitate cu originalul, pentru ca este vorba despre un contract care are atasata o semnatura electronica, iar pentru a se putea verifica semnatura electronica cel putin la nivel formal asa cum sustine intanta de fond trebuie sa existe la îndemâna un înscris electronic si nu un înscris tiparit pe hartie;

Fiind vorba despre o procedura distincta, instanta a realizat o confuzie intre generarea unui in scris in forma electronica si materializarea pe suport de hartie a acestor date si informatii astfel generate. In acest sens, in scrisului tiparit ne hartie nu i se poate atasa o semnatura electronica.”

Identificarea la
distanța

Institutiile de credit si institutiile financiare trebuie sa aplice proceduri de cunoastere a clientelei si de pastrare a evidentelor referitoare la aceasta;

Entitatile raportoare sunt obligate sa aplice masuri standard de cunoastere a clientelei care sa permita identificarea clientului și verificarea identitatii acestuia pe baza documentelor, datelor sau informatiilor obținute din surse sigure si independente.

*“Impunerea unor cerinte suplimentare pentru PISP, la nivelul celor pentru ASPSP nu ar aduce mai multa siguranta. (...). In aceasta situatie ar fi gresit sa se impuna PISP cerinte **impovaratoare** privind AML, partial pentru ca aceasta ar duce la scaderea satisfactiei utilizatorului care ar avea, de exemplu, de parcurs de doua ori aceleasi proceduri de KYC” (EBA).*

*“Atunci cand se initiaza o plata, prin PISP, va exista si un prestator de servicii de plata ce ofera servicii de administrare cont (ASPSP) care va procesa plata. Initiatorul platii va fi deja client al ASPSP si deci cerintele AML **vor fi fost verificate** de catre ASPSP” (EBA).*

Norme ADR privind identificarea persoanei la distanta utilizand mijloace video	Propunere ghid EBA privind acceptarea clientilor la distanta
abordeaza identificarea persoanei fizice	are in vedere atat persoanele fizice cat si persoanele juridice
se concentreaza mult pe procesul de autorizare a prestatorilor si a solutiilor	se concentreaza pe aspecte de guvernanta si pe conditiile la care trebuie sa raspunda solutiile de identificare pentru adresarea cerintelor de AML
impun utilizarea unui factor suplimentar de autentificare –OTP-	e mai flexibil in privinta autentificarii. Mentioneaza OTP, dar si alte elemente: prima plata sa se faca intr- un cont al aceleiasi personae la lata banca ce se supune acelorasi cerinte
impune verificarea unor caracteristici de securitate a documentelor; includerea unor elemente aleatorii in procesul de verificare pentru a reduce riscul de frauda	impune verificarea unor caracteristici de securitate ale documentelor; includerea unor elemente aleatorii in procesul de verificare pentru a reduce riscul de frauda
permit operatorilor sa utilizeze serviciile unui furnizor de incredere catre aplica o solutie de identificare la distanta conforma	permite operatorilor sa utilizeze serviciile unui furnizor de servicii de incredere care aplica o solutie de identificare la distanta

Comisia Europeana si 15 autoritati nationale de protectie a consumatorilor au facut o veriifcare a site- urilor ce ofera produse de creditare

In 30% din cazuri publicitatea pentru creditul de consum nu a inclus toate informatiile standard pentru consumatori prin intermediul unui exemplu reprezentativ, intr- un mod clar, concis;

Pentru ofertele dedicate afisarii pe smartphone- uri rata de incalcare suspectata a fost si mai mare, de 44%;

In 34% de cazuri nu era clar cum se efectueaza evaluarea bonitatii si de asemenea nu era clar cum erau folosite datele cu caracter personal;

In 47% de cazuri au fost sesizate diferente intre produsele oferite in mod clasic si cele oferite online (sume mai mici, perioade mai scurte de creditare, rata a dobanzii mai mare);

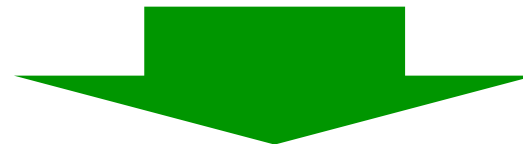
In total, din cele 118 site- uri verificate, in cazul a 42 de site- uri (36%) au fost identificate potentiale incalcari ale regulilor.

Digitalizarea aduce beneficii pentru banci (simplificarea unor operațiuni, reduceri de costuri- arhivare, prezența fizică-, siguranța);

Digitalizarea aduce beneficii pentru client (usurinta accesării unor servicii, disponibilitate 24/7);

Riscurile antrenate de procesul digitalizării (cele legate de siguranța în special) se pot adresa prin soluții tehnice adecvate și prin educarea clienților;

Bancile trebuie să ia în calcul “interferența” cu alte cerințe (protecția consumatorilor);

Digitalizarea nu este un proces încheiat

“Banking is necessary. Banks are not!”

(Bill Gates, 1990)

